

EDUSKUNNAN VASTAUS 331/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 18 ja 36 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 18 ja 36 §:n muuttamisesta (HE 246/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 34/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan lainsäädännön tavoitteiden, kuten tietojärjestelmien yhteentoimivuuden ja kustannustehokkuuden, toteutumista sekä ryhtyvän tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli ilmenee, etteivät lainsäädännön tavoitteet toteudu. Eduskunta edellyttää lisäksi, että hallintovaliokunnalle annetaan perustuslain 47 §:n 2 momentissa tarkoitettu kirjallinen selvitys saavutetuista tuloksista mukaan lukien vapaaehtoisen yhteistyön eteneminen seuraavan vaalikauden aikana.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on tehostaa julkisen hallinnon toimintaa sekä parantaa julkisia palveluja ja niiden saatavuutta säätämällä julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta ja

tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämistä ja varmistamisesta.

2 §

Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön

Tässä laissa säädetään eräiden julkisen hallinnon viranomaisten velvollisuuksista niiden hoidossa tietohallintotehtäviä.

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) valtion virastoihin ja laitoksiin sekä valtion liikelaitoksiin;
- 2) tuomioistuimiin ja muihin lainkäyttöelimiin niiden hoitaessa hallinnollisia tehtäviä;
- 3) kunnallisiin viranomaisiin niiden hoitaessa laissa niille säädettyjä tehtäviä;
- 4) julkista hallintotehtävää hoitaviin yhteisöihin ja säätiöihin näiden käyttäessä julkista valtaa.

Tätä lakia ei sovelleta:

- 1) tasavallan presidentin kansliaan;
- 2) eduskuntaan ja sen virastoihin;
- 3) Ahvenanmaan maakunnassa toimiviin maakunnan, valtion ja kunnallisiin viranomaisiin;
- 4) Suomen Pankkiin;
- 5) yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuihin yliopistoihin;
- 6) Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon ja Suomen ortodoksiseen kirkkoon;
- 7) työeläkkeitä, lakisääteisiä vahinkovakuutuksia tai työttömyysetuuksien rahoitusta toimeenpaneviin yhtiöihin ja yhteisöihin;
- 8) Kansaneläkelaitokseen, lukuun ottamatta lain 5 §:ää ja 13 §:n 4 momenttia.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettusta valtion viranomaisen tietoturvasta ja valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitettusta valtion viranomaisen poikkeusoloihin varautumisesta on tietohallinnossa voimassa, mitä niistä säädetään mainituissa laeissa.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan julkisen hallinnon:

- 1) *tietohallinnolla* tukitoimintoa, jolla turvataan julkisten hallintotehtävien hoitaminen tieto- ja viestintätekniisiä menetelmiä ja keinoja hyväksikäyttäen;
- 2) *tietojärjestelmällä* tiettyä käyttötarkoitusta varten kerätyistä tiedoista muodostettua automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettyä tiedostoa tai tietovarantoa, jonka avulla käyttäjä voi tuottaa palveluja tai suorittaa muita tehtäviä

järjestelmän käyttötarkoituksen ja tietojen käsittelyä koskevien vaatimusten mukaisesti;

3) *tietohallinnon kokonaisarkkitehtuurilla* kuvausta julkisen hallinnon organisaatioiden, palvelujen, toimintaprosessien, käsiteltävien tietojen sekä käytettyjen tietojärjestelmien ja teknologian muodostaman tietohallinnon kokonaisuuden rakenteesta ja sen osien välisistä suhteista;

4) *tietojärjestelmien yhteentoimivuudella* tietojärjestelmien teknistä ja tietosisällöllistä yhteentoimivuutta muiden julkisen hallinnon viranomaisten tietojärjestelmien kanssa silloin, kun järjestelmät käyttävät samoja tietoja.

2 luku

Tietohallinnon ohjaus

4 §

Ohjaus

Valtiovarainministeriön tehtävänä on tämän lain mukainen julkisen hallinnon viranomaisten tietohallinnon yleinen ohjaus. Ministeriön tulee erityisesti huolehtia:

- 1) julkisen hallinnon toiminta-, tieto-, järjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuurin (*kokonaisarkkitehtuuri*) suunnittelusta ja kuvaamisesta;
- 2) julkisen hallinnon tietohallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin edellyttämien yhteentoimivuuden kuvausten ja määritysten laatimisesta ja ylläpidosta;
- 3) julkisen hallinnon tietohallinnon yhteisten palvelujen ja muiden tietohallintoon liittyvien yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisten toimenpiteiden ohjauksesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 6 §:ssä tarkoitettuun standardiin perustuvasta julkisen hallinnon tietohallinnon yhteisestä kokonaisarkkitehtuurista siltä osin kuin se koskee tieto-, järjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuuria ja sen edellyttämien yhteentoimivuuden kuvausten ja määritysten sisältöä. Julkista valtaa käyttävän yhteisön tai säätiön julkisen hallintotehtävän hoitamisessa käyttämän tietojärjestelmän osalta voidaan valtioneuvoston asetuksella

voidaan ministeriön asetuksella säätää tällaisen tietojärjestelmän yhteentoimivuuden edellyttämistä riippuvuuksista ja suhteista julkisen hallinnon viranomaisten tietojärjestelmiin.

Jos kahden tai useamman ministeriön toimialalla on tietojärjestelmien yhteentoimivuutta estäviä tai haittaavia kuvausten ja määritysten päällekkäisyyksiä, ministeriöiden on yhdessä sovittava päällekkäisyyksien poistamisesta.

9 §

Julkisen hallinnon viranomaisen tietojärjestelmien muuttaminen

Julkisen hallinnon viranomaisen on saatettava tietojärjestelmänsä vastaamaan 4 §:ssä tarkoitettuja valtioneuvoston asetuksella tai 8 §:ssä tarkoitettuja ministeriön asetuksella säädettyjä yhteentoimivuuden vaatimuksia tietojärjestelmiä olennaisesti muuttaessaan tai hankkiessaan uusia tietojärjestelmiä ja palveluja tai muutoin tietojärjestelmiä kehittäessään taikka viimeistään silloin, kun tietojärjestelmiä koskevat palvelusopimukset päättyvät.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa 4 §:ssä tarkoitettujen asetuksien voimaantulosta julkisen hallinnon viranomaisen tietojärjestelmät on saatettava vastaamaan 4 §:ssä tarkoitettuja valtioneuvoston asetuksella säädettyjä yhteentoimivuuden vaatimuksia. Ministeriön asetuksella voidaan säätää määräajasta, jonka kuluessa 8 §:ssä tarkoitettujen asetuksien voimaantulosta julkisen hallinnon viranomaisen tietojärjestelmät on saatettava vastaamaan 8 §:ssä tarkoitettuja ministeriön asetuksella säädettyjä yhteentoimivuuden vaatimuksia.

10 §

Tallennettujen tietojen hyödyntäminen

Julkisen hallinnon viranomaisen on pyrittävä järjestämään toimintansa siten, että se käyttää tässä pykälässä tarkoitettuihin tietojärjestelmiin talletettuja tietoja, jos viranomaisen toiminta

edellyttää näiden tietojen käyttöä. Näitä tietojärjestelmiä ovat:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettu väestötietojärjestelmä ja lain 7 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohdassa tarkoitettut tiedot;

2) yhdistyslaissa (503/1989) tarkoitettu yhdistysrekisteri;

3) kaupparekisterilaissa (129/1979) tarkoitettu kaupparekisteri;

4) säätiölaissa (109/1930) tarkoitettu säätiörekisteri;

5) kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002) tarkoitettu kiinteistötietojärjestelmä;

6) yritys- ja yhteisötietolaissa (244/2001) tarkoitettu yritys- ja yhteisötietojärjestelmä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin tietojärjestelmiin rinnastetaan myös Maanmittauslaitoksen ja Geodeettisen laitoksen ylläpitämä maastotietoja koskeva tietojärjestelmä.

11 §

Yhteiset palvelut

Tämän lain 2 §:n 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettujen viranomaisen on käytettävä tarvitsemiaan sähköisen asiointin toteuttamisen edellytyksenä olevia sekä asiointipalveluihin liittymistä tukevia yhteisiä tietoteknisiä ratkaisuja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää sähköisen asiointin toteuttamisen edellytyksenä olevista sekä asiointipalveluihin liittymistä tukevista yhteisistä tietoteknisistä ratkaisuista ja ratkaisujen käytön laajuudesta. Ennen valtioneuvoston asetuksen antamista asiassa on kuultava julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukuntaa.

Tämän lain 2 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen viranomaisen on käytettävä tarvitsemiaan yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää yhteisesti käytettävistä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluista ja palvelujen käytön laajuudesta.

4 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Tietojen saatavuus

Julkisen hallinnon viranomaisen on huolehdittava, että tässä laissa tarkoitettuja kuvauksia ja määrittämiä koskevat tiedot ovat saatavilla tietoteknisesti hyödynnettävässä muodossa.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Julkisen hallinnon viranomaisen on aloitettava 7 §:n mukaisen kokonaisarkkitehtuurin

kuvauksen laatiminen kuuden kuukauden kuluessa ja saatettava työ loppuun kolmen vuoden kuluessa asiaa koskevan 4 §:ssä tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen voimaantulosta.

Julkisen hallinnon viranomaisen on otettava tarvitsemansa 11 §:ssä tarkoitettut palvelut käyttöön kahden vuoden kuluessa siitä, kun palvelu on käytettävissä ja 11 §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston asetus on tullut voimaan tai viimeistään kun kyseistä palvelua vastaavan itsenäisesti hankitun palvelun palvelusopimus päättyy.

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (145/2006) tarkoitettu ja tämän lain voimaan tullessa toimiva neuvottelukunta toimii toimikautensa loppuun tässä laissa tarkoitettuna julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukuntana.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki**viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 18 ja 36 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 18 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 495/2005, sekä
muutetaan 36 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 495/2005, seuraavasti:

36 §

Asetuksen antaminen

Valtioneuvoston asetuksella voidaan 5 luvussa säädettyjen velvoitteiden toteuttamiseksi valtionhallinnossa säätää:

1) viranomaisen velvollisuudesta selvittää ja arvioida hallussaan olevat tietoaaineistot sekä niiden käsittelyprosessit hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseksi;

2) diaariin ja muihin asiakirjarekistereihin sekä tietojärjestelmäselosteisiin merkittävistä tiedoista;

3) tietoaaineistojen luokittelusta asianmukaisen tietoturvaluokitusasteen toteuttamiseksi;

4) velvollisuudesta tehdä turvallisuusluokkaa koskeva merkintä asiakirjoihin, joiden oikeudeton paljastuminen voi aiheuttaa vahinkoa maanpuolustukselle, valtion turvallisuudelle, kansainvälisille suhteille tai muille yleisille eduille 24 §:n 1 momentin 2 ja 7—10 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

5) eri turvallisuusluokkia koskevista tietoturvaluokitusvaatimuksista mukaan lukien toimittajien turvallisuutta koskevat vaatimukset sekä

tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten soveltamisesta salassa pidettäviin asiakirjoihin ja niihin sisältyviin tietoihin samoin kuin sellaisiin asiakirjoihin ja niihin sisältyviin tietoihin, joiden luovuttamista on muutoin lailla rajoitettu taikka joihin sisältyviä tietoja saa lain mukaan käyttää vain määrättyyn tarkoitukseen;

6) toiminnan avoimuuden toteuttamisesta viestinnän suunnittelun ja järjestämisen avulla.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 201 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2011
